

ДОКЛАД

НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА ЗА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ТРЕТИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА И НЕФТОПРОДУКТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

**СОФИЯ,
30 НОЕВМРИ 2007 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

A. УВОД	3	
AI. ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ		4
B. НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ		5
VI. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ		5
IV1. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ОТ ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ, ВНОСИТЕЛИТЕ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА И ЛИЦАТА ИЗПЪЛНЯВАЩИ ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА ИНДИВИДУАЛНО		6
VI. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАРЕДБАТА		8
IV1. БРОЙ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ		8
IV2. БРОЙ УТВЪРДЕНИ ПРОГРАМИ		9
IV3. ВНЕСЕНИТЕ И ИЗНЕСЕНИ ОТ СТРАНАТА МАСЛА		9
IV4. СРАВНИТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОЛУЧЕНИТЕ ДАННИ		10
IV5. ПУСНАТИ НА ПАЗАРА МАСЛА ПО ДАННИ ОТ НСИ		13
IV6. СРАВНИТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕЖДУ ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ОТ НСИ И ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ И/ИЛИ ВНОСИТЕЛИТЕ НА МАСЛА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПУСНАТИТЕ НА ПАЗАРА МАСЛА		13
IV7. СЪБРАНИ МАСЛА ОТ ЛИЦАТА ИЗВЪРШВАЩИ ДЕЙНОСТИ ПО СЪБИРАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА		15
IV8. ОПОЛЗОТВОРЕНИ И/ИЛИ ОБЕЗВРЕДЕНИ МАСЛА		16
IV9. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО РЕГЕНЕРИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ		17
C. ЗАКЛЮЧЕНИЕ		19

А. УВОД

Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и нефтопродукти е приета на 01 Ноември 2005 г. с ПМС № 230 и влиза в сила от 01.01.2006 г. Чрез нея се транспонира *Директива 75/439/ЕЕС за отработените масла* в българското законодателство.

С настоящата наредба се определят изискванията:

- за събиране, временно съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- за предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите, почвите и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- за предприемане на мерки от лицата, които пускат на пазара масла, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на образуванията в резултат на тяхната употреба отработени масла.

Наредбата регламентира йерархия за третирането на отработени масла, като първи приоритет е оползотворяването чрез регенериране. При условие че техническите, икономическите и организационните условия не позволяват регенерирането на отработените масла, то те се изгарят с оползотворяване на енергията. На последно място е екологосъобразното им обезвреждане.

В съответствие с принципа „отговорност на производителя” и съгласно регламентираните с *Директива 75/439/ЕЕС* изисквания, производителите и/или вносителите на масла са длъжни да постигнат количествена цел за оползотворяване. От 1 януари 2006 г. до 31 декември 2006 г. производителите и/или вносителите са длъжни да оползотворят отработени масла в количество не по-малко от 15 % от пуснатите на пазара масла.

“Пускане на пазара на масла” е предоставянето на масла, предназначени за крайна употреба, безплатно или срещу заплащане за първи път на българския пазар, при което те преминават от етапа на производство или внос към етапа на разпространение и/или използване.

Настоящият доклад е първия изготвен след влизане в сила на Наредбата въз основа на събрани по чл.40-46 данни и включва изводи за постигането на целите по чл. 9 в национален мащаб, както и информация за броя на издадените разрешения на лицата по чл. 4, ал.1, броя на издадените разрешения на организациите по оползотворяване на отработени масла и броя на утвърдените програми по чл. 29, ал. 1, т. 4 от ЗУО на производителите и/или вносителите на масла, които изпълняват задълженията си индивидуално.

AI. ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Основните източници на информация по настоящия доклад са:

1. Националният Статистически Институт - данни за пуснатите на пазара масла в страната през предходната година, както и за произведените, внесените и изнесените от страната масла;
2. Агенция Митници - количества внесени и изнесени от страната масла по митнически тарифни номера съгласно Комбинираната номенклатура на Република България и размера на заплатената продуктова такса за предходната година;
3. ПУДООС - събрани средства от продуктови такси по чл.36, ал.1 от ЗУО за пуснатите на пазара на Република България масла;
4. Организацията по оползотворяване на масла - предприети мерки по чл.45, ал.1 и ал.2, както и обобщена информация от документите за превоз по чл.84, т.12 ЗУО относно количеството изнесени през предходната година отработени масла;
5. Производители и вносители на масла, които изпълняват задълженията си индивидуално - предприети мерки по чл.45, ал.1, както и обобщена информация от документите за превоз по чл.84, т.12 ЗУО относно количеството изнесени през предходната година отработени масла;
6. Производителите и вносителите на масла - количества масла, пуснати от тях на пазара през предходната година, както и произведените, внесените и изнесените масла;
7. Лицата, които извършват дейности по събиране на отработени масла - количества събрани през предходната година отработени масла;
8. Лицата, които извършват дейности по оползотворяване на отработени масла – количества оползотворени отработени масла за предходната година.

V. НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ

От 01.01.2007 г. Република България е равноправен член в Европейския съюз. Цялостната политика на Общността има за цел насърчаване на устойчивото развитие и опазване на околната среда, като конкретно *Директива 75/439/ЕЕС* има за цел осигуряване събирането и обезвреждането на отработените масла без това да застрашава околната среда и човешкото здраве. Държавите-членки се задължават да създадат системи за регистрация, издаване на разрешителни и надзор на дейности по третирането на отработените масла като отпадъчен материал. Приоритет при управлението на отпадъчните масла е тяхното регенериране, последвано от изгарянето им, унищожаването им или контролираното им съхраняване и обезвреждане.

За целите на доклада и събиране необходимата информация през месец март от ИАОС бе изпратено циркулярно писмо до всички РИОСВ, за предоставяне на информацията относно издадените разрешения за събиране и оползотворяване на отработени масла на тяхната територия, както и справка за броя на лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално.

Съгласно принципа „Отговорност на производителя“ производителите и вносителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци са отговорни за организиране на събирането, оползотворяването и/или обезвреждането им. Във връзка с изпълнението на тези ангажименти и съгласно действащото в страната законодателство в областта на управление на отпадъците, производителите и вносителите могат да постигнат задълженията си като: при пускане на пазара на тези продукти се заплаща продуктова такса в Предприятието за управление дейностите по опазване на околната среда или сами организират и финансират събирането на отпадъци и постигането на поставените цели за тяхното оползотворяване или рециклиране. От своя страна постигането на целите за оползотворяване или рециклиране може да се осъществи индивидуално или чрез колективни системи (Организации по оползотворяване). При индивидуалното изпълнение на целите, производителите и вносителите на масла не заплащат продуктова такса, същата се заплаща със задна дата при неизпълнение на поставените в Наредбата цели. Ако задължените лица се присъединят към колективна система за изпълнение на целите в Организация по оползотворяване, те дължат такса в размер определен от самата Организация. Организациите по оползотворяване са задължени да организират изцяло процеса от събирането до оползотворяването на отработените масла.

За изпълнението на целите за повторно използване, оползотворяване и рециклиране на 25 август 2006 година беше връчено разрешение от МОСВ на първата организация по оползотворяване на масла „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла“ ООД /НКСОМ/.

VI. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ

IV1. Предприети мерки от производителите, вносителите, организациите по оползотворяване на отработени масла и лицата изпълняващи целите по наредбата индивидуално

Съгласно Наредбата за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтепродукти ежегодно до 31 март производителите и вносителите на масла, които изпълняват задълженията си индивидуално, и организациите по оползотворяване на масла представят на изпълнителния директор на ИАОС информация за:

- предприети мерки за организиране на събирането и оползотворяване на отработените масла;
- мерките, които са били взети в случай на временно прекъсване на събирането или намаляване на количеството на събраните отработени масла и тяхното последващо третиране;
- предприетите действия за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събирането на отработените масла, включително проведените информационни кампании;
- резултатите от дейността по изпълнение на задълженията по наредбата с посочване на точни данни за изпълнението на целта по чл.9, ал.1 съгласно сроковете по §2.

Освен тази информация организациите по оползотворяване предоставят и такава за предприетите мерки за привличане на производителите и/или вносителите на масла в предлаганата от организацията колективна система за събиране и оползотворяване на отработени масла.

Към настоящия момент има 7 фирми, които изпълняват задълженията си индивидуално. Това са „Лубрика“ ООД, „Булвария – Автомобилни продукти“ ЕООД, СОМАТ АД, „Стеалит“ ООД, „Глобъл Лубрикънтс енд Кемикълс“ ЕООД, „Верила Лубрикънтс“ ЕАД и „Еурохит“ ЕООД като последните две не са изпратили необходимата информация по наредбата за 2006 г. на ИАОС.

Във връзка с предприетите мерки за организиране на събирането и оползотворяване на отработените масла всички фирми (с изключение на „Глобъл Лубрикънтс енд Кемикълс“ ЕООД) са изградили необходимата система за събиране на отработени масла и са сключили договори с фирми за оползотворяване.

„Лубрика“ ООД разполагат със стройна система за събиране и преработване на отработени масла, която е усъвършенствана през годините. Тя включва:

- отдел „Ресурсно осигуряване“, създаден с цел събиране на отработени масла;
- организиран специализиран транспорт за превоз на отработени масла;
- техника за изпомпване на отработени масла от местата за временно съхранение;
- осъществен контакт – сключени договори с притежатели на отработени масла от цялата страна;
- утвърдена фирмена спецификация за качеството и кодовите номера на приеманите отработени масла;
- изграден резервоарен парк;

- Изградена инсталация за регенериране на отработени масла.

„Стеалит” АД декларират, че разполагат със специализиран транспорт, резервоарни вместимости и технологично оборудване.

НКСООМ имат сключени договори за събиране и оползотворяване на отработени масла като „Лубрика” ООД и „ПЧМВ” АД, но не са успели да привлекат към системата достатъчно пунктове за смяна на масла и индустриалните предприятия. Основната причина е факта, че повече от 50% от тях все още нямат необходимите разрешителни за работа с отработени масла. От друга страна предаваните количества са относително малки, тъй като основната част от тях се използват нерегламентирано (предимно за отопление). НКСООМ предлага завишаване на наказанията за нерегламентирани дейности с отработени масла, както и допълнение към термина „нерегламентирани действия”. Организацията залага на тясно сътрудничество с РИОСВ, с цел обмен на данни относно лицата притежаващи разрешения за дейности с отработени масла на тяхна територия и провеждането на кръгли маси, експертни срещи и консултации с фирми, на които предстои издаването на разрешения.

Във връзка с чл.45, ал.1, т.2 НКСООМ декларират, че са сключили договори с фирмите „Верила” и „Амко” за доставка на подходящи базови масла, употребявани при производството на консистентни смазки. Останалите фирми с изключение на „Глобъл Лубрикантс енд Кемикълс” декларират, че до този момент не се е налагало да предприемат мерки по тази точка, въпреки заложените такива в тяхната програма за управление дейността с отпадъците.

Във връзка с изпълнението на ангажиментите си по чл.45, ал.1, т.3, фирмите са длъжни да провеждат информационни кампании разясняващи изискванията от Наредбата. В изпълнение на този си ангажимент, НКСООМ е предприела редица действия като отпечатване на диплянки, разговори с дистрибуторите на свежи масла, публикуване на специализирано издание „ПРИСТА”, както и провеждането на множество експертни срещи с генератори на големи количества отработени масла непритежаващи разрешения (Български пощи, Министерство на отбраната, Корабни компании и др.) с цел приобщаването им към системата и легализирането на дейността им.

Въз основа на обработените отчети, представени в ИАОС съгласно чл.45, ал.1, т.4, с изключение на Глобъл Лубрикънтс енд Кемикълс фирмите са изпълнили количествената си цел по чл.9, ал.1 съгласно сроковете по §2 от Наредбата, което означава че те са оползотворили поне 15% отработени масла от пуснатите на пазара.

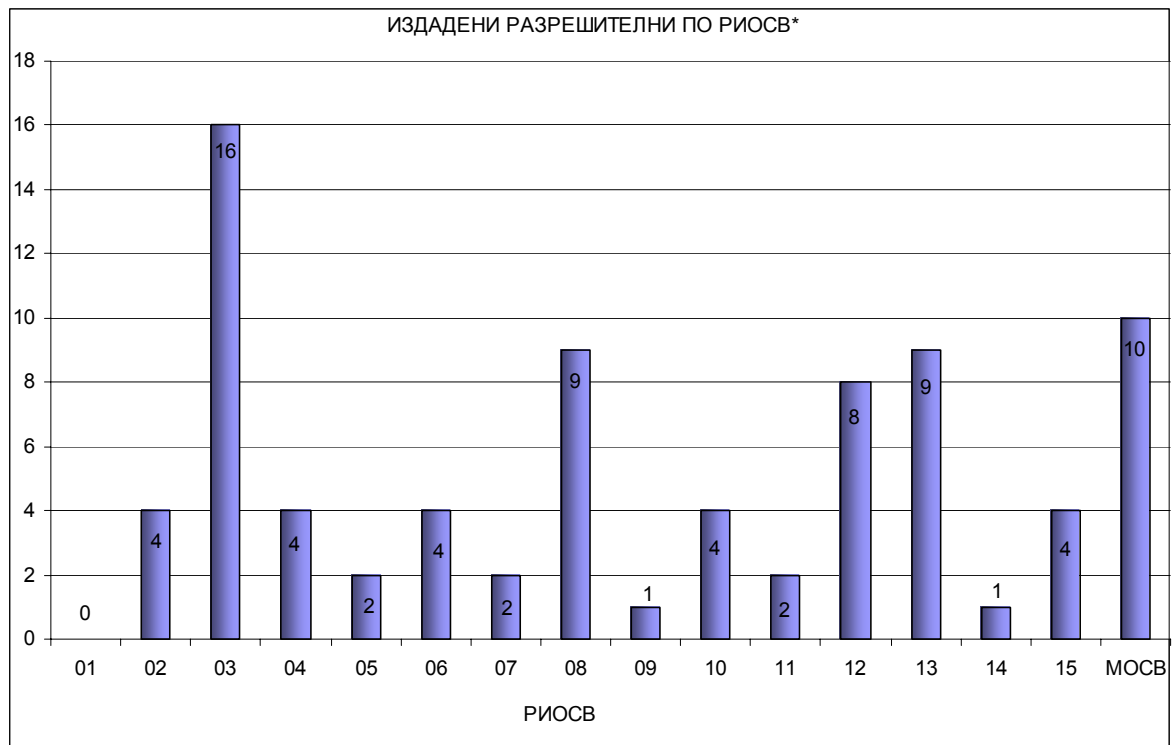
Към 2006 година в Организацията по оползотворяване НКСООМ членува само една фирма: „Приста ойл”. Основен приоритет на организацията за 2007 г. е близкото сътрудничество с утвърдените регионални лидери в областта на събирането на отработени масла. Ефективното изпълнение на поставената цел ще доведе до увеличаване количествата събрани и масла и привличането на нови членове.

ВІІ. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАРЕДБАТА

ІІВ1. Брой на издадените разрешения

През 2006 година лицата, които притежават разрешение за извършване на дейности по събиране, временно съхраняване, транспортиране и/или оползотворяване на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти по чл.37 от Закона за управление на отпадъците или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел ІІ от Закона за опазване на околната среда са 80 фирми. Единствената организация по оползотворяване на отработени масла в Република България НКСОМ получи разрешение през месец август 2006 година.

На Фигура №1 е представено разпределението на фирмите, притежаващи разрешителни по РИОСВ.

Фигура №1. Източник: ИАОС¹

От фигурата ясно личи че на териториите на РИОСВ София, Стара Загора, Варна и Плевен има най-много действащи фирми с издадени разрешителни.

¹ Където 01-Благоевград, 02-Бургас, 03-Варна, 04-Велико Търново, 05-Враца, 06-Монтана, 07-Пазарджик, 08-Плевен, 09-Пловдив, 10-Русе, 11-Смолян, 12-София, 13-Стара Загора, 14-Хасково, 15-Шумен.

ПВ2. Брой утвърдени програми

Производителите и/или вносителите на масла, които изпълняват задълженията си индивидуално, изготвят програма по чл.29, ал.1, т.4 от ЗУО, която включва:

- предварителен финансов отчет на избраната система за събиране на отработени масла и тяхното предаване за оползотворяване в изпълнение на целта за оползотворяване на отработените масла и доказателство за финансово обезпечаване на първоначалните инвестиции и експлоатационни разходи;
- мерки за изпълнение на целта по чл.9, ал.1 съгласно сроковете по §2;
- план за увеличаване на количеството събрани и оползотворени отработени масла, включващ мерки за оптимизиране на събирането, временното съхраняване, транспортирането на отработени масла и тяхното предаване за оползотворяване;
- план, посочващ сроковете за сключване на договори за събиране на отработени масла и предаването им за оползотворяване по години в съответствие с целта по чл.9, ал.1 съгласно сроковете по §2;
- план за информирание и привличане на потребителите в прилаганата система за събиране на отработени масла, включващ провеждането на информационни кампании;
- мерки, които ще бъдат взети в случай на временно прекъсване събирането или намаляването на количеството на събраните отработени масла и тяхното последващо оползотворяване.

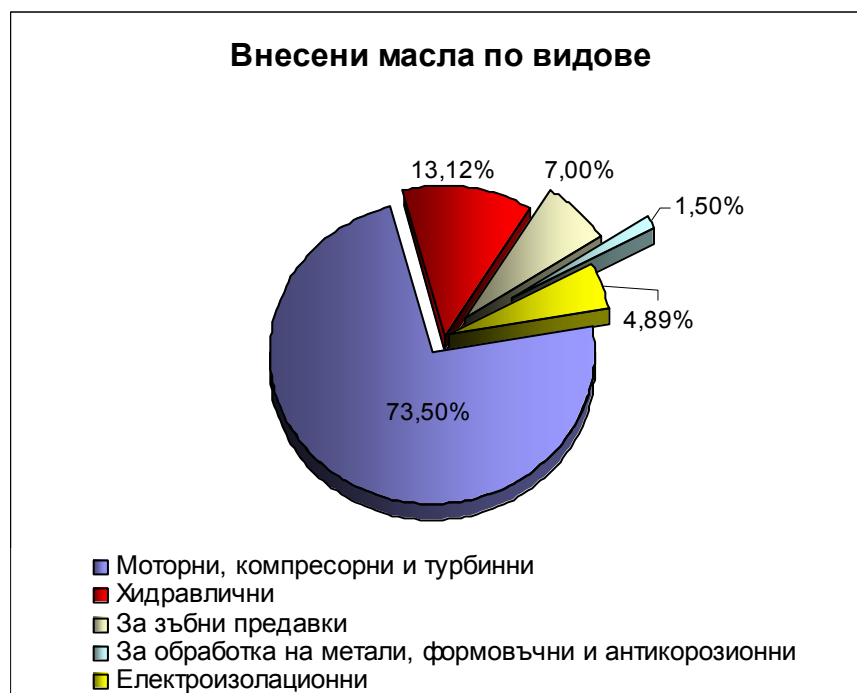
Както вече беше споменато в началото на настоящия доклад през 2006 г. 7 фирми имат утвърдени програми: Лубрика ООД, Булвария – Автомобилни продукти ЕООД, СОМАТ АД, Стеалит ООД, Глобъл Лубрикънтс енд Кемикълс ЕООД, „Верила Лубрикънтс”ЕАД Еурохит ЕООД. „Лубрика” ООД е разположена на територията на РИОСВ Русе, а останалите 6 фирми са на територията на РИОСВ София.

ПВ3. Внесените и изнесени от страната масла

Съгласно изискванията на Наредбата, директорът на Агенция „Митници” предоставя на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година за количествата внесени и изнесени от страната масла по митнически тарифни номера съгласно Комбинираната номенклатура на Република България и размера на заплатената продуктова такса. Митническите тарифни номера са съгласно Приложение №20 към чл.27, ал.1 от Постановление №230/01.11.2006г.

Митнически тарифен номер	Вид на маслото	Код по ПРОДПРОМ	Единичен размер на таксата (Е) за масла (лв./кг)	
			2006 г.	2007 г.
27 10 19 81 0	Моторни, компресорни и турбинни масла	23.20.18.50.20	0,10	0,10
27 10 19 83 0	Течности за хидравлични трансмисии	23.20.18.50.30	0,10	0,10
27 10 19 87 0	Масла за зъбни предавки	23.20.18.50.50	0,10	0,10
27 10 19 91 0	Масла за обработка на метали, формовъчни масла и антикорозионни масла	23.20.18.50.60	0,10	0,10
27 10 19 93 0	Електроизолационни масла	23.20.18.50.70	0,10	0,10

По данни на Агенция „Митници” за 2006 година внесеното количество масла е 21 966,30 т., а 18 921,20 т. са изнесени.

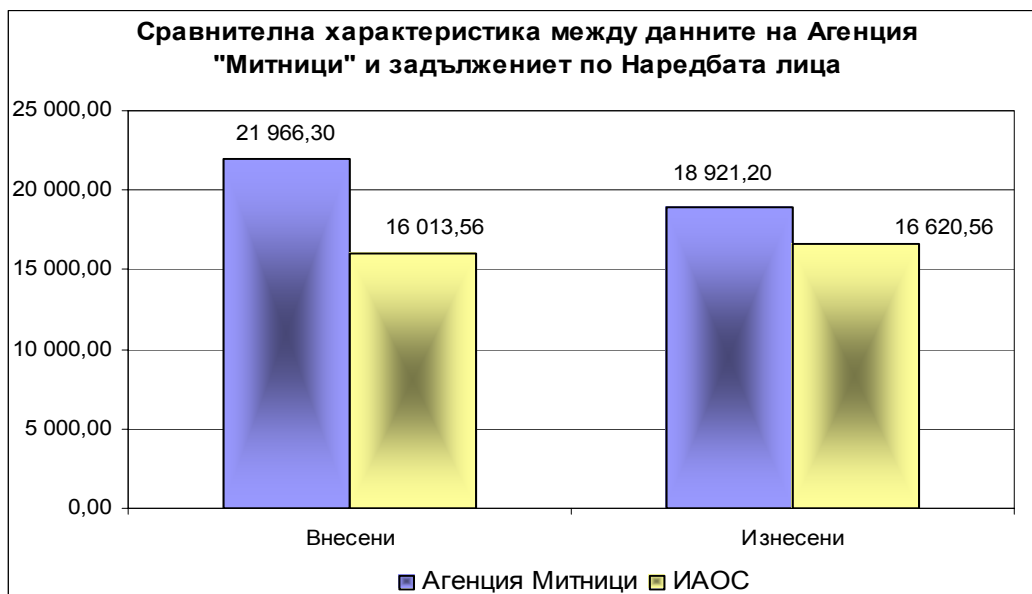

Фигура №2. Източник:: АМ

ПВ4. Сравнителна характеристика на получените данни

При изготвянето на сравнителна характеристика на получената и обобщена на национално ниво информация са използвани данните предоставени от Агенция Митници от една страна и организациите по оползотворяване и производителите и вносителите, които изпълняват задълженията си индивидуално от друга. След обобщаване на представените в ИАОС годишни отчети от производителите и вносителите на масла, се получава че 16 013,56 т. са внесените в страната масла и 16 620, 56 т. са изнесени.

На Фигура №3 е представена сравнителната характеристика между представените от Агенция Митници и производителите и вносителите на масла данни.

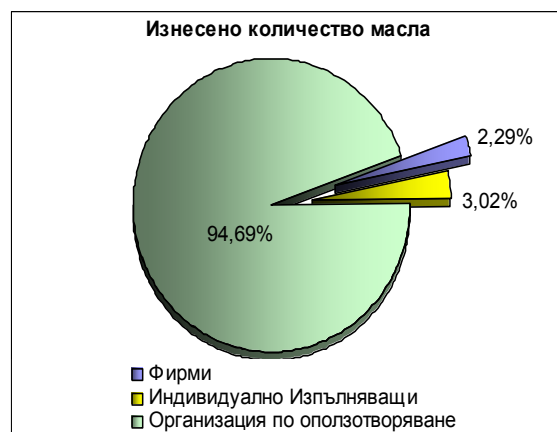
Фигура №3. Източник:: АМ, ИАОС

Различията в представените данни могат да бъдат обяснени с големия брой неподадените годишни отчети. Приемайки факта, че 2006 г. е първата година през която се прилага наредбата за маслата и съответно липсата на установена практика за подоване на информация от лицата, които внасят и изнасят масла през текущата година бяха направени множество контакти от страна на ИАОС със задължените лица предимно по телефона и по този начин 81 фирми успяха да подадат необходимата информация от общо около 200 задължени лица. Общото количество внесени масла в страната за 2006 г. по данни на организацията по оползотворяване и производителите и вносителите, които изпълняват задълженията си индивидуално е 4 601,68 т. и изнесени съответно 16 240,4 т.

На Графика №4 и Графика №5 е представено процентното отношение на количествата внесени и изнесени от страната масла от индивидуално изпълняващи задълженията си лица, организацията по оползотворяване и всички останали фирми.

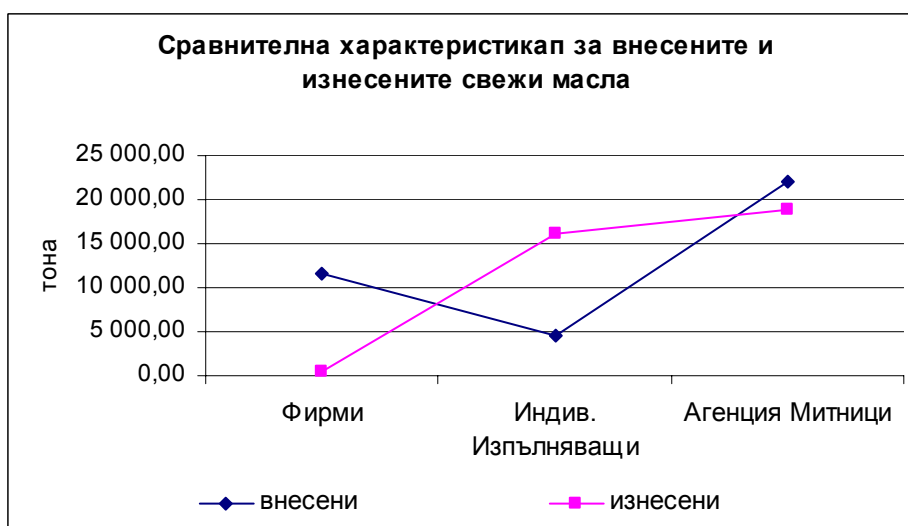
Фигура №4. Източник: ИАОС

Фигура №5. Източник: ИАОС

От графиката се вижда, че по-голямото количество внос на свежи масла се дължи на фирмите – вносители, докато износа на масла е извършван предимно от членовете на организацията по оползотворяване.

На Графика № 6 е представен дяла на фирмите – вносители и лицата, които изпълняват индивидуално целите си съответно за вноса и износа на масла в и от Република България по данни, получени в ИАОС.

Фигура №6. Източник: ИАОС

Фирмите, които не изпълняват задълженията си индивидуално и не членуват н организация по оползотворяване на масла заплащат продуктова такса по сметка на Предприятие за Управление Дейностите по Опазване на Околната Среда (ПУДООС). Основен предмет на дейност на предприятието е реализация на екологични проекти и дейности за изпълнение на национални и общински стратегии и програми в областта на околната среда. За 2006 г събраните средства от продуктови такси за пуснатите на пазара масла на Република България са в размер на 1 514 507 лв.

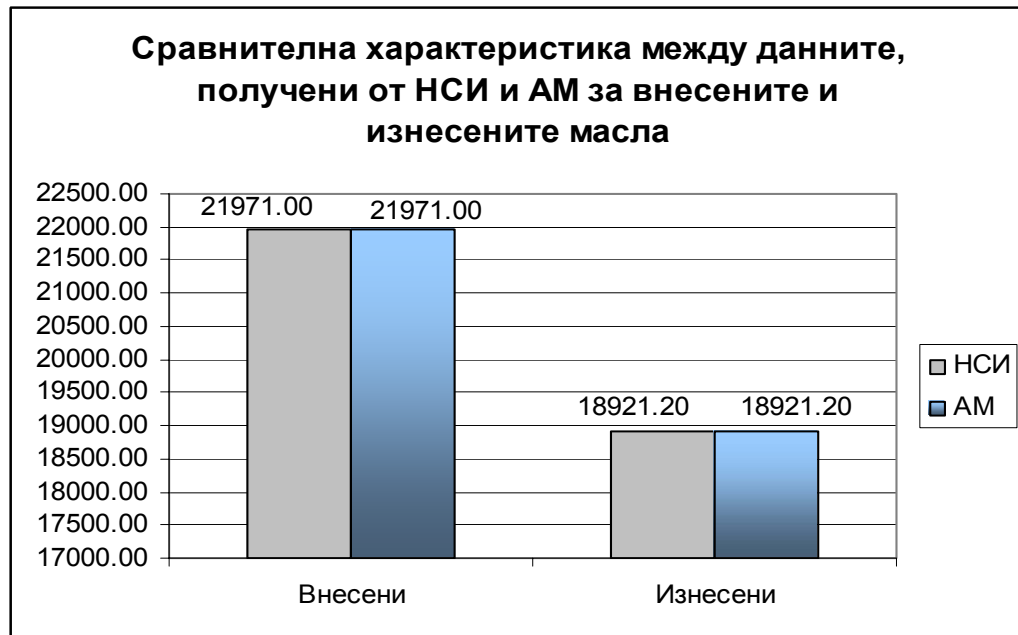
ПВ5. Пуснати на пазара масла по данни от НСИ

Съгласно изискванията на чл.44. ежегодно до 31 октомври председателят на Националния статистически институт предоставя на изпълнителния директор на ИАОС данни за пуснатите на пазара масла в страната през предходната година, както и за произведените, внесените и изнесените от страната масла по предварително зададен формат от изпълнителния директор на ИАОС.

Данните, подадени от НСИ са за количествата внесени и изнесени масла, както и за продадените на вътрешния пазар. От така получената информация не може да се направи точна преценка за пуснатите на пазара масла, тъй като за изчислението са необходими и данни за количеството произведените масла.

Пуснатите на пазара на Република България масла се определят като към количеството внесени се прибави количеството произведени и се извади количеството изнесени масла за съответната година.

Подадените от НСИ данни за внесените и изнесените масла напълно съвпадат с данните, предоставени от Агенция Митници (Фигура №7).

Фигура №7 Източник НСИ, АМ

През 2006 г. на територията на страта по данни на НСИ са продадени 22 255 т масла.

ПВ6. Сравнителна характеристика между предоставените от НСИ и производителите и/или вносителите на масла информация за пуснатите на пазара масла

В предоставената от НСИ информация за пуснатите на пазара масла в страната през предходната година, както и за произведените, внесените и

изнесените от страната масла липсват данните за произведените количества. Поради тази причина към настоящия момент (30.11.2007 г.) сравнителната характеристика между предоставените от НСИ и производителите и/или вносителите на масла информация за пуснатите на пазара масла не може да бъде направена.

Според данните, получени в ИАОС пуснатите на пазара масла са 41989.27 т. Дяловото разпределение между Организацията по оползотворяване, лицата които изпълняват задълженията си индивидуално и фирмите които заплащат продуктова такса в ПУДООС е показано на фиг.8

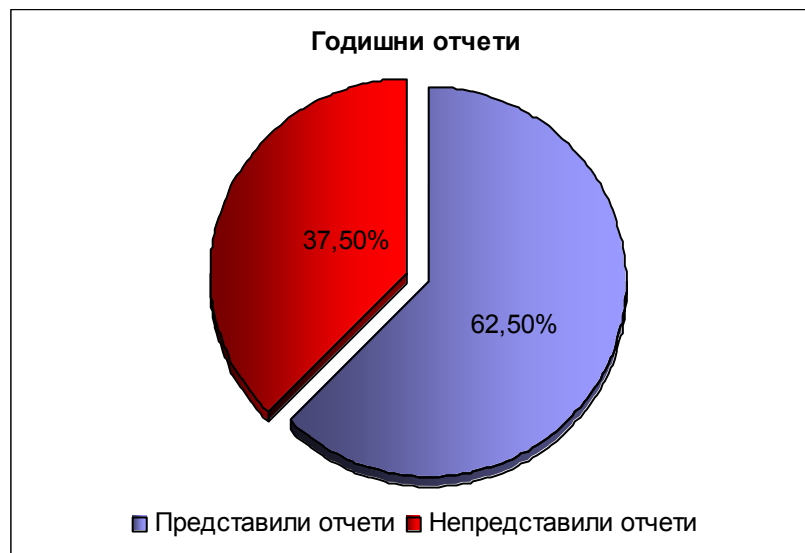
Фигура №8 Източник: ИАОС

От така получените данни се вижда, че Организацията по оползотворяване на масла – НКСОМ заема водещо място на пазара. Като се има предвид, че за 2006г. организацията има само един член и това е „Приста ойл”, то може да се каже, че лидерът на пазара в България е „Приста ойл” с пазарен дял 47%.

ПВ7. Събрани масла от лицата извършващи дейности по събиране на отработени масла

Лицата, които извършват дейности по събиране на отработени масла, предоставят на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда информация за количеството събрани през предходната година отработени масла.

Както беше споменато задължените лица по наредбата, които имат издадени разрешения за събиране на масла са задължени да предоставят информация в ИАОС. През 2006 г. отчети са представили 50 от всичките 80 фирми, като 15 от тях са декларирали, че не са събирали отработени масла през 2006 г. На Фигура № 9 е представено процентното отношение на представилите и не представили отчети задължени лица.

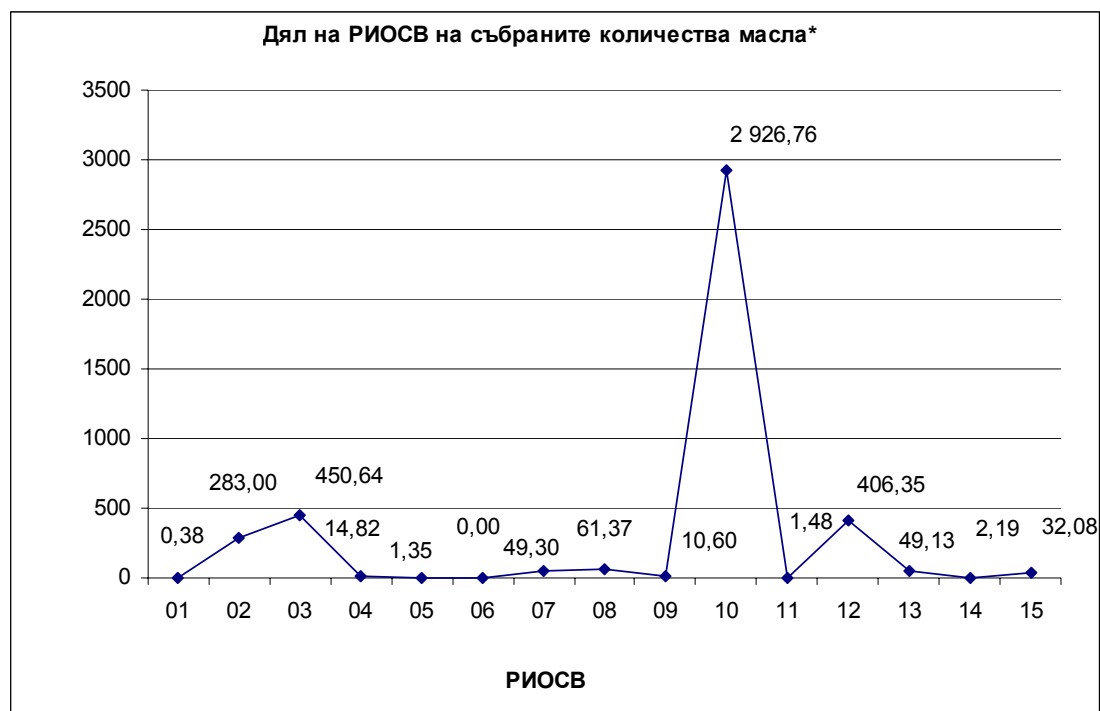
Фигура №9. Източник: ИАОС

Относително големия процент на задължени лица не представили годишни отчети се дължи на липсата на утвърдена практика за подаване на информация съгласно изискванията на Наредбата. Основната част от задължените лица не представили справка за 2006 г. са малки фирми, притежаващи разрешение за събиране на масла. За подобряване отчетността и подпомагане експертите от РИОСВ при осъществяване на функциите по текущ и последващ контрол, относно отчетността и предоставянето на информация за дейностите по отпадъците съгласно чл.17, ал.4 от *Правилник за устройството и дейността на регионалните инспекции по околната среда и водите*, ежегодно ИАОС изпраща информация за представилите и не представили справки и отчети задължени лица.

През 2006 г. общо събраните масла възлизат на 4 293,58 т, което е около 10.2% от пуснатите на пазара, като на територията на РИОСВ Русе са събрани най-много - 2 926.75 т., което е около 68% от общо събраните за страната количества. Това се дължи основно на факта че на територията на РИОСВ Русе се намират най-големите събирачи, като „ВАЛД -95” ООД и „ЛУМАКС

ТРАНС” ЕООД от една страна и най-големия регенератор на отработени масла – „ЛУБРИКА” ООД от друга. На териториите на РИОСВ Варна и РИОСВ София са събрани съответно 450,64т. и 406,83т., което представлява 20% от общо събраните за страната масла.

На Фигура №10 е представено дяловото разпределение по РИОСВ на събраните отработени масла.

Фигура №10. Източник: ИАОС²

През 2006 г. от действащите на територията на РИОСВ Монтана 3 фирми, притежаващи разрешително за събиране и транспортиране на отработени масла не са представили годишни отчети в ИАОС.

ПВ8. Оползотворени и/или обезвредени масла

Съгласно чл. 40 и чл. 41, ал.2 от Наредбата лицата, които извършват дейности по оползотворяване на отработени масла, предоставят на ИАОС и на РИОСВ, на чиято територия извършват дейността информация за количеството оползотворени отработени масла през предходната година.

По данни от годишните отчети на задължените лица представени в ИАОС за 2006 г., общото количество оползотворени отработени масла е 2 158,14 т., от които 2 152,41 т. са оползотворени, чрез регенериране, 1,1 т. са изгорени с оползотворяване на енергия и 4,6 т. са оползотворени чрез други методи. За 2006 г в ИАОС са получени докладите на 6 фирми извършващи дейности по оползотворяване. Единствената фирма, декларирала, че оползотворява отработени масла чрез изгаряне с оползотворяване на енергията е „ХЕВЕА – КИМ” АД в РИОСВ Смолян. Най- големият регенератор в страната е

Където 01-Благоевград, 02-Бургас, 03-Варна, 04-Велико Търново, 05-Враца, 06-Монтана, 07-Пазарджик, 08-Плевен, 09-Пловдив, 10-Русе, 11-Смолян, 12-София, 13-Стара Загора, 14-Хасково, 15-Шумен.

„ЛУБРИКА” АД, който е регенерирал 2 012,93 т. отработени масла, което представлява 93% от общото количество регенерирано в страната. „АМКО,, ООД е регенерирал 32.084т, следван от „ВЕРИЛА ЛУБРИКЪНТС,, ЕАД с 18 т. „СТЕАЛИТ,, ООД са оползотворили 89.4т чрез повторна употреба. В случая следва да се отбележи, че в оползотворените количества за 2006 г. са включени и събрани отработени масла преди текущата година и липсва информация за точното количество събрани през изминали години, но оползотворени през настоящата.

ПВ9. Изпълнение на целите по регенериране и оползотворяване

Съгласно изискванията на чл. 40 и чл. 41, ал. 2 от Наредбата за 2006 г. производителите и вносителите на масла трябва да достигнат праг на оползотворяване не по- малък от 15 % от пуснатите на пазара масла.

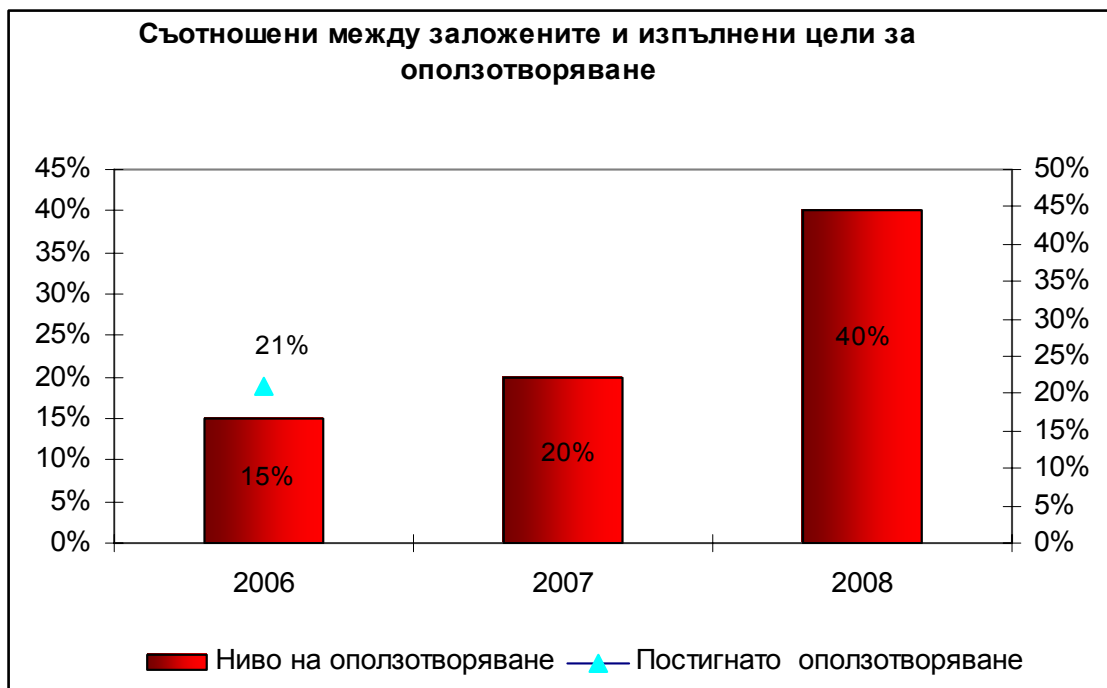
На Фигура №11 е представен процента оползотворени масла по данни от представените в ИАОС отчети на задължените лица.

Фигура №11. Източник: ИАОС

По така подадените данни за 2006 г. не са изпълнени целите в национален мащаб. През 2006 г. са оползотворени едва 5% от регламентираните по Наредба 15%. Причините за това е ниският процент оползотворени масла и липсата на установена практика за подаване на данни от задължените лица, както и нерегламентираното използване на отработени масла.

През 2006 г. организацията по оползотворяване и индивидуално изпълняващите целите си фирми са преизпълнили целите си с 6 % (Фигура №12).

Фигура №12. Източник: ИАОС

За 2007г. и за 2008г. заложените цели за оползотворяване на отработени масла са в количество съответно не по – малко от 20 на сто и 40 на сто от пуснатите на пазара масла.

С. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

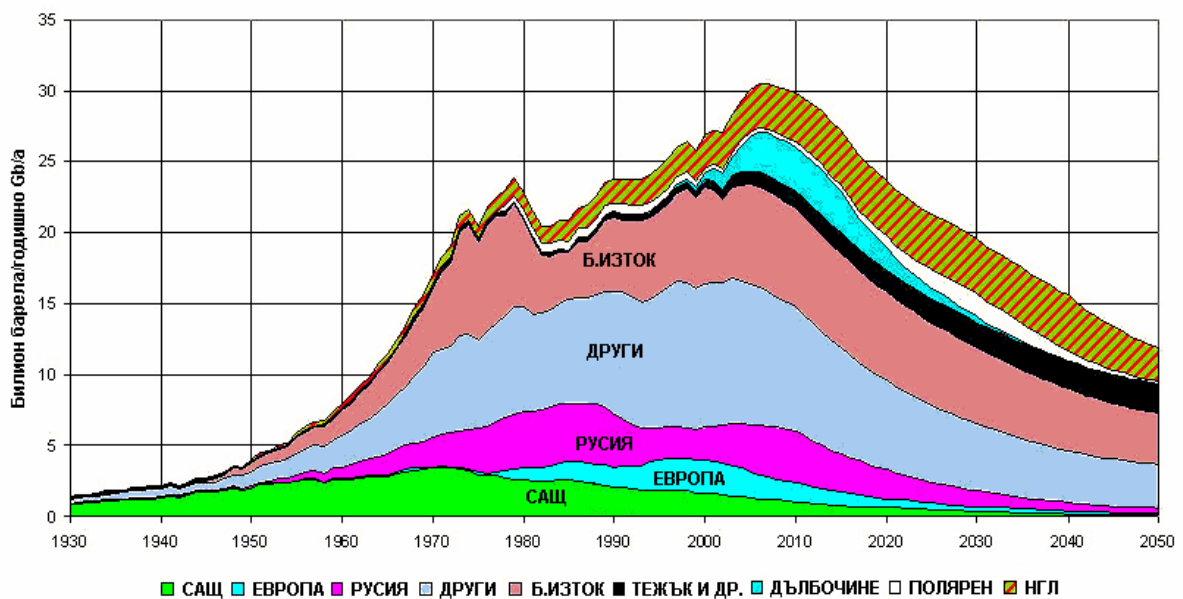
1. Създадените системи за събиране и предаване за оползотворяване на отработените масла от лицата, които пускат на пазара масла работят при затруднени условия, поради съществуващото нерегламентирано използване и влагане на маслата в горива. Дейността на тези лица е в зависимост от реалните цени на горивата.
2. Към настоящия момент голяма част от отработени масла се използват по нерегламентиран начин за отопление, като се изгарят в различни видове отоплителни инсталации.
3. Извършва се смяна на моторни масла от собствениците на автомобили на нерегламентирани за това места, извън специализираните пунктовете за смяна на масла, което затруднява събирането на количествата моторни отработени масла за изпълнение на целите по чл.9 от Наредбата. Моторните масла са с най-висок дял от пуснатите на пазара масла на територията на Р България.
4. При участие в търгове, съгласно Закона за обществените поръчки организирани от държавни предприятия, за да получат отработени масла задължените лица не могат да ползват преференции, а е необходимо към настоящия момент да участват в тези търгове с достатъчно високи цени, осигуряващи им закупуването на маслата.
5. Липсва проследимост на процеса на приемане и предаване на отработени масла от мястото на образуване до площадките за събиране и оползотворяване.
6. Необходим е контрол върху докладваната информация от лицата, които извършват дейности по събиране, транспортиране и оползотворяване на отработени масла;
7. Липсва ефективен контрол върху докладваната информация от лицата, които пускат на пазара масла и заплатените от тях продуктови такси в ПУДОС.
8. Липса на установена практика за подаване на необходимата информация от задължените лица и контрол върху фирмите, които не изпълняват задълженията си за докладване по наредбата.
9. Необходими са промени в нормативната уредба по събиране на информацията, тъй като съгласно сега действащата наредба не може да бъде проследено през коя година са събрани количествата оползотворени отработени масла през текущата година за определяне изпълнението на целите по чл.9;
10. За по-ефективно практическо прилагане изискванията на Наредбата е необходимо осъществяването на тясно сътрудничество и добрата координация между органите, отговорни за контрола и прилагането на действащото законодателство (МОСВ, РИОСВ, Общини и т.н.).
11. За осигуряване събирането на надеждни данни и подобрене в съществуващата системата за събиране и контрол върху предоставяните данни.е необходимо засилване на сътрудничеството между институции в процеса на предоставяне на данни, свързани с пусканите на пазар масла и управление на отработените масла .
12. Необходимо е ускоряване на дейностите по внедряване на ”Система за контрол на отработените масла”- Булойл, която се осъществява с подкрепата на Правителството на Федерална Република Германия, в рамките на двустранно споразумение за икономическо сътрудничество, която ще улесни проследимостта на отработените масла.

СВЕТОВЕН ОПИТ

Сравнявайки настоящата ситуация в България със световния опит и факта че петрола е невъзобновяем енергиен източник, могат да се направят няколко генерални извода:

- добива на петрол и природен газ ще достигне своя пик през 2010 г., след което ще започнат да намаляват в геометрична прогресия (Фигура №13);
- най-много петролни залежи са открити през 60^{те} години, след което започват да намаляват значително с всяка изминала година (Фигура № 14);
- През последните години 2000-2004 г. потреблението на петрол остава относително постоянно, въпреки постоянно намаляващото производство (Фигура № 15).

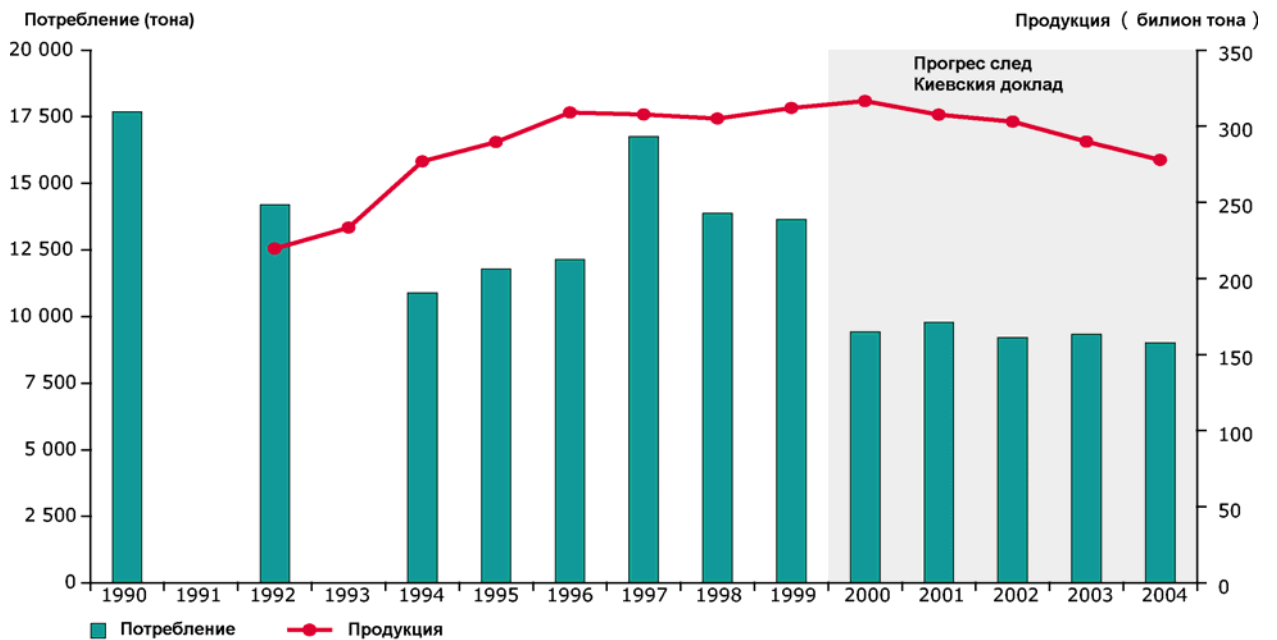
ДОБИВ НА ПЕТРОЛ И ПРИРОДЕН ГАЗ

Фигура №13. Източник: „Association for the Study of Peak Oil and Gas”, сценарии 2004

Фигура №14. Източник: „Association for the Study of Peak Oil and Gas”

Фигура №15. Източник: Европейска агенция по околна среда

Като се има предвид че от един барел рафиниран нефт се произвежда около 20 галона бензин, 7 галона дизелово горива и около 15 галона други петролни продукти (масла и т.н.), повишаващото се потребление на нефт от една страна и все още ниското ниво на използване на възобновяеми енергийни източници от друга, следва да се отбележи че спешно е необходимо предприемането на мерки към повишаване дела на рециклираните моторни масла и отпадъчни нефтопродукти не само в национален, но в европейски и дори световен мащаб.